

Opinto-ohjauksen näkökulma koulun kielivalintojen kaventumiseen

Kielikoulutuspoliittinen seminaari 14.9.2006
Jukka Eero Vuorinen
Opinto-ohjaaja
Tampereen normaalikoulu

Miksi kielivalinnat kapeutuvat?

Kaikki viimeaikaiset tuntijakopäätökset niin lukiossa kuin peruskoulussa ovat kaventaneet oppilaiden/opiskelijoiden mahdollisuutta valita kieliä.

Kielikoulutuspolitiikka on ollut ala-arvoista ja sinisilmäistä.

Lukion tuntijako

- Uudessa tuntijaossa kaikille pakollisten kurssien määrää nostettiin kahdella kurssilla.
- Lisäkurssit on sijoitettu yleensä 1. vuoden opinto-ohjelmaan.
- Valintatilanteessa opiskelijan kurssimäärä paisuu, jolloin ei ole enää tilaa uusille kielivalinnoille.

Lukion tuntijako

- Valtakunnallisia syventäviä kursseja on entisestään lisätty.
- Opiskelijan tavoitteellisen opiskelun seurauksena ylioppilaskirjoitusten ja jatko-opintojen kannalta välttämättömien kurssien määrä on lisääntynyt.
- Kielten opiskelusta luovutaan kesken lukion entistä enemmän.
- Kaksi A-kieltä ei käytännössä mahdu opinto-ohjelmaan.

Uudet internet-pohjaiset hallinto-ohjelmat

- Lukion opiskelija voi jättää kielen pois entistä helpommin.
- Lukion opinto-ohjaajan mahdollisuus kannustaa jatkaa kieliopintoja on vähentynyt.

Lukion tuntijako ja ylioppilastutkinto

- Ainerealin myötä kirjoitettavien aineiden valikoima lisääntynyt.
- Ylimääräisten kielten asemesta kirjoitetaan entistä useampia reaaliaineita.
- Ainerealin menestyksekkäs suorittaminen vaatii valtakunnallisesti syventävien kurssien suoritusta. Ja muitakin koulukohtaisia kursseja.

Korkea-asteen opiskelijavalinnoissa ylimääräisistä kielistä ei saa bonusta.

- Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinnoissa vain A-kielestä saa pisteitä.
- Yliopistojen opiskelijavalinnoissa ei ole mitään yhtenäistä linjaa. Ylimääräisistä kielistä ei yleensä saa mitään lisäpisteitä.
- Yleisilme on, ettei ylimääräisten kielten opiskelu kannata.

Ylioppilaskirjoitusten arviointi

- Kielten opetussuunnitelmat perustuvat taitotasoihin.
- Ylioppilaskirjoitukset perustuvat suhteelliseen arviointiin.
- Taitotasopohjainen työskentelyn pitäisi olla entistä motivoivampaa.
- Yo-tutkinnon koe dismotivoi.

Perusopetuksen yläkoulun tuntijako

- Valinnaisaineiden vähennys 20 vvt:stä 13 vvt:iin vaikutuksiltaan katastrofaalinen.
- B2-kielen opiskelu on todella harvinaista.
- Lukuaineiden määrän kasvaessa valinnaisaineilta odotetaan entistä enemmän taito- ja taideaineluonnetta.
- Uuden kielen ottaminen vaatii jo siviilirohkeutta.

Perusopetuksen alakoulun tuntijako

- A2-kieli omituinen kummajainen.
- Ei johda lukiossa mihinkään! A1 on 16 vvt ja A2 on 12 vvt.
- Ainoastaan A2-englanti, joka yläkoulussa nostetaan A1-tasolle, on kestävä ratkaisu.

Perusopetuksen tuntijako

- A2-kielen aloitus tapahtuu ”lukujärjestysteknisistä” syistä lähes poikkeuksetta 4. luokalla.
- Oppilaan vanhemmat tekevät valintojaan lapsen puolen vuoden kielen opiskelun perusteella.
- Vanhempien väärät valinnat ja vapaaehtoisesta kielestä luopuminen.

Perusopetuksen tuntijako

- A2-kieli kireässä kunnallistaloudessa säästön kohde.
- Isoimmissa kunnissa pidetään kiinni A2-tarjonnasta.
- Kustannus-hyöty –näkökulmasta on outoa panostaa pienten lasten kieliopetukseen, joka jossain vaiheessa loppuu.
- A2- ja B2-kieli voi vaikuttaa toisen asteen yhteisvalinnassa kielteisesti.

Opinto-ohjaajan mielestä:

Oppilaiden/opiskelijoiden kiinnostus vieraita kieliä kohtaan ei ole mihinkään kadonnut.

Espanja, italia, japani ja kiina kiinnostavat.

Systeemi ei vain tarjoa mahdollisuutta valita kieliä eikä kannusta siihen.